

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ
2. เพื่อศึกษาระดับ ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ด้านผลผลิต
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ทั้งโดยรวม และรายด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ตาม ประเภทของโรงเรียน ทั้งโดยรวม และรายด้าน

สมมุติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน แตกต่างกัน ทั้งโดยรวม และรายด้าน
2. การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 แต่ละประเภทแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2,359 คน จาก 182 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 254 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,105 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 328 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 292 คน

2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) จำนวน 63 ข้อ แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .318 - .738 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 และนำแบบสอบถามส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และนัดหมายวันที่จะมาขอรับ

แบบสอบถามคืน โดยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งออกไป 328 ชุด ได้คืนกลับมา 328 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ และให้คะแนนตามเกณฑ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเภทของโรงเรียน โดยหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2549 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ t - test
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามประเภทของโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้ F - test

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านปัจจัย ($\bar{X} = 3.91$) มาตรฐานด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.90$) และมาตรฐานด้าน ผลผลิต ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านปัจจัย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 21 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.40$) ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.35$) ครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้นมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.34$)

1.2 ด้านกระบวนการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 21 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กระบวนการในการช่วยเหลือนักเรียน ครูมีการคัดกรอง นักเรียน ($\bar{X} = 4.20$) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.16$) มีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.13$)

1.3 ด้านผลผลิต โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กับทุกคน ($\bar{X} = 4.13$) นักเรียนมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ($\bar{X} = 4.12$) นักเรียน ไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ($\bar{X} = 4.08$)

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามประเภทของโรงเรียน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 โรงเรียน และสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงาน และกิจกรรมในการ เน้นแนว ให้คำปรึกษา ฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา จากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรม ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ยังได้ร่วมมือกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยได้จัดทำ คู่มือ และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : คำนำ) ให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติ ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ยังได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และยังมีกิจกรรมการประกวด การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ในงานมหกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2549 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2550 : 58) จึงส่งผลให้ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรโลง ธนภัญญา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าโดยรวมมีระดับของผลที่เกิดจากการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า ทุกด้าน มีผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ รัตนมาลี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูสังกัด สพท. เขตพื้นที่การศึกษา

ภาพสินธุ์ เขต 3 พบว่า ข้าราชการข้าราชการครูสังกัด สพท. เขตพื้นที่การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 3 ปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านปัจจัย ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น ผู้นำในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีการจัดระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในส่วนของ ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรมมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน และมีความรู้ เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน บุคลากรและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง มีการติดต่อสื่อสารกับ โรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนในการจัดการกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ และในส่วนของ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน โรงเรียน มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถนำข้อมูลมาใช้ร่วมกันได้ กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีระบบสาธารณูปโภคที่ปลอดภัย และมีอุปกรณ์การเรียนการสอน ที่เอื้อต่อความปลอดภัยของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมภาษณ์ อุปัญญา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอี พิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร พบว่าครูที่ปรึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม ครูที่ปรึกษา และ คณะทำงานมีความรู้ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี คณะทำงาน ทุกคนตระหนักและเชื่อว่าการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะช่วยพัฒนางานฝ่าย ปกครองได้เป็น อย่างดีหากแต่พบว่า ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและให้จัดงานนี้เป็นส่วนหนึ่ง ในงานสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และสอดคล้องกับ อัจฉวี พูลเพิ่ม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครอง เกิดความตระหนักและมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหา ของนักเรียนที่พบในโรงเรียน โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

1.2 ด้านกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษา มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน มีปฏิทินในการปฏิบัติงาน ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในส่วนของกระบวนการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษามีแผนพัฒนาที่มุ่งให้ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ครูมีความรู้ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นอกจากนี้ยังได้รับการอบรมให้มีความรู้ในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับ กระบวนการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา ได้ใช้หลักการมีส่วนร่วม โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผน เกี่ยวกับการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน และมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน สำหรับกระบวนการในการช่วยเหลือนักเรียนครูสถานศึกษา มีการจัดทำระเบียบ สະสม โดยครูมีการจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน มีการคัดกรอง นักเรียน โรงเรียน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย และกิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับพัฒนาการของ นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชัย ชุมนุชราษฎร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การติดตามการดำเนินงาน จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อ ชัดเจนยิ่งขึ้น ครูที่ปรึกษา ประจำชั้นเรียนสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลด ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ผิดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียนได้เป็นอย่างมาก ครูที่ปรึกษา เข้าใจ มั่นใจการปฏิบัติ มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ จรรโลง ธนัญญา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า มาตรฐานด้านกระบวนการ ทุกข้อมีระดับของผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ ในส่วนข้อที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือ ร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาที่เป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน นอกจากนี้ยังมี การอบรมให้ความรู้ และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ ครูที่ปรึกษา /ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อ โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน จึงส่งผลให้ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก

ในส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนไม่เสพสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา นักเรียนมีความรู้ในการดูแลตนเองให้ปลอดภัย นักเรียนสามารถป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย อาจเป็นเพราะว่า ความเจริญทางเทคโนโลยีด้านข้อมูลข่าวสาร สภาพสังคมที่ซับซ้อน มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดสภาวะวิกฤติ เป็นปัญหามากมาย ความอยากรู้อยากลองและเพื่อนชวน เป็นสาเหตุใหญ่ที่ชักนำให้นักเรียนประพฤติดูผิด ใช้สารเสพติด หรือเสพยา จึงมีปัจจัยหลักมาจาก สภาพจิตใจที่อ่อนแอ หรือยังไม่แข็งแรงพอ และอาศัยอยู่ในแหล่งที่มีสารเสพติด การคบเพื่อนที่ไม่ดี เสเพล อาจนำไปสู่การมีปัญหาดุติกรรม อารมณ์ สังคม ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักเรียนกระทำผิด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) พบว่า เด็กวัยมัธยมศึกษาขึ้นไปที่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ทั้งที่เป็นครั้งคราว และเป็นประจำถึงร้อยละ 38.33 และมีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี ขอรับการบำบัดยาเสพติด เป็นจำนวน 73.45 ต่อประชากรในกลุ่มอายุแสนคน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ภาวะด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่เด็กประถม

และเด็กมัธยมศึกษา พุดโทรศัพท์ โดยเฉลี่ย 24.53 นาทีต่อวัน ดูทีวี โดยเฉลี่ย 140.88 นาทีต่อวัน และเล่นอินเทอร์เน็ต 75.66 นาทีต่อวัน (อมรวิรัช นาคทรพรพ. 2548 : [www.childwatchthai.com/document/Province data.rar](http://www.childwatchthai.com/document/Province_data.rar))

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้จัดอบรมเพื่อพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ยังได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน การดำเนินงานของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และในการดำเนินงานในระดับสถานศึกษา ก็เปิดโอกาสให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกิดการรับรู้ และความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สนธิ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสวayıวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดนักเรียนเป็นรายบุคคลใช้เครื่องมือหลากหลายขั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัฐยา โรจนกรินทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานแนะแนวของผู้บริหาร โรงเรียนใน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี ด้านการจัดบริการงานแนะแนว 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามประเภทของ โรงเรียน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษา ทุกแห่งมีหลักการ และแนวทางการดำเนินงานเหมือนกันหมด นั่นคือ มีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และดัชนีชี้วัดคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรโลง ธนกันญา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีการประกันคุณภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินต์ สุดคิด (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัย

จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน และการประเมินผลดำเนินงาน อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น ฝ่ายบริหาร ควรส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษา ภายนอกสถานศึกษาและควรให้ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ด้านกระบวนการ

จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน
อยู่ในระดับต่ำสุด จึงควรมีการพัฒนาความรู้ แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

1.3 ด้านผลผลิต

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้ในการดูแลตนเอง สามารถป้องกันตนเอง
ให้ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด และสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น
สถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีรูปแบบในการพัฒนาความรู้ ทักษะ ในการช่วยเหลือ
และป้องกันตนเองของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหารวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 ควรมีการศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ควรมีการศึกษา และพัฒนาระบบเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน